

1.1 Sivistyspalvelut

1.1.1 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista, lukio-opetuksen järjestämisestä, kirjasto-, kansalaisopisto, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista, Lisäksi 1.1.2025 alkaen sivistyspalveluiden hallintopalveluissa toimii aiemmin omana tulosityksikkönään

toiminut lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus Hype, joka sovittaa yhteen lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut hallintokuntarajat ylittäen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Toimintaan kuuluu myös liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen avustaminen.

Sivistyspalveluiden hallinto

Sivistyspalveluiden hallinnossa hoidetaan varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjastopalveluihin, vapaa-aikapalveluihin sekä lasten ja nuorten hyvinvointikeskukseen liittyviä yhteisiä asioita ja hallintoa. Hallintopalvelussa valmistellaan ja pannaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen hallintopalvelut vastaa suunnittelu,

valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Sivistyspalveluiden hallinnon henkilöstösuunnitelma toteutui suunnitellusti.

HALLINTO- JA SIVISTYSPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	3	3	3	0
Määräaikaiset	0,4	0	0	0
Yhteensä	3,4	3	3	0

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on tuottaa ja järjestää monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin perheiden tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään varhaiskasvatuslain sekä esiopetusta perusopetuslain mukaisesti.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoitona tai ryhmäperhepäivähoitona sekä kunnallisesti että yksityisesti. Kaikki kuusivuotiaat osallistuvat maksuttomaan esiopetukseen, jota järjestetään sekä päiväkotien että koulujen yhteydessä olevissa yksiköissä. Tilapäistä varhaiskasvatusta tarjotaan niille lapsiperheille, jotka eivät säännöllisesti tarvitse hoitopaikkaa, enintään viisi päivää

kerrallaan. Varhaiskasvatuksen seudullinen yhteistyö lähikuntien kanssa mahdollistaa varhaiskasvatuspalvelujen käytön yli kuntarajojen. Varhaiskasvatukseen kuuluu myös kotihoidon tuki. Kotihoidon tuen maksamisen edellytyksenä on, että lapselle ei ole myönnetty varhaiskasvatuspaikkaa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa henkilötyövuosien määrä 31.12.2024 oli yhteensä 201,24 htv. Vakituisen henkilöstön määrä vuoden 2024 lopussa oli 129,44 htv, määräaikaisten 71,77 htv. Henkilöstön määrä on suurempi kuin TA2024:ssa arvioitu määrä, joka on

ollut 144 vakituista htv ja 31 määräaikaista htv. Suurempi määrä selittyy vuoden 2024 perustettujen uusien hoitopaikkojen lisäyksellä sekä määräaikaisten varhaiskasvatuksen ryhmävustajien lisäyksellä kesken vuoden ilmenneeseen tarpeeseen nähden.

Eroavaisuus vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön määrässä suhteessa arvioituun selittyy myös sillä, että kaikkia vakituisia tehtäviä ei ole ollut mahdollista täyttää vakinaisesti, vaan tehtävä on täytetty määräaikaaisesti esimerkiksi ei- kelpoisella henkilöstöllä.

VARHAISKASVATUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	126,3	144	129,44	-14,56
Määräaikaiset	64,2	31	71,77	40,77
Yhteensä	190,5	175	201,21	26,21

Perusopetus

Laukaan 10 peruskoulua järjestävät perusopetusta koskevien lakien ja asetusten sekä opetussuunnitelman mukaista opetusta. Koulut luovat yhdessä kotien kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehitykselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi, sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatkoopinnoille. Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden osaamista ja hyvinvointia. Vuonna 2024 (Syyslukukausi) pienimmässä koulussa oli oppilaita 73 ja suurimmassa 628. Yhteensä oppilaita Laukaan perusopetuksen luokilla 1-9 oli 20.9.2024 tilastointipäivänä 2823, mikä oli 50 oppilasta vähemmän kuin v. 2023. Lisäksi perusopetuksen yhteydessä toteutetaan esiopetusta, jota sai koulujen ryhmässä 36 oppilasta, mikä oli 6 oppilasta vähemmän kuin v. 2023. Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten esiopetus järjestettiin varhaiskasvatuksen yhteydessä.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Perusopetuksessa vuoden 2024 aikana vähentyivät vakituisten henkilötyövuodet arvioidusta 235 htv:stä 232:een. Uusia tehtäviä ei perustettu, mutta vuoden aikana täytettiin vakituisesti avoimeksi jääneitä tehtäviä. Samaan aikaan määräaikaisesti täytettäviä tehtäviä jouduttiin täyttämään erityisesti koulunkäynninohjaajien ja erityisopetuksen osalta opetuksen järjestämiseksi niin että määräaikaista oli vuoden lopussa 113 htv, noin 15 htv:tä enemmän kuin suunnitelmassa. Lisäksi määräaikaisten henkilötyövuosimäärässä näkyy runsas sijaistarve, joka on jatkunut kouluilla. Määräaikaisten kokonaismäärä kuitenkin väheni vuoden 2023 tasoon nähden 11:llä.

PERUSOPETUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	232,9	235	232,14	-2,86
Määräaikaiset	124	98	113,1	15,1
Yhteensä	356,9	333	345,24	12,24

Lukio

Lukiokoulutuksen tehtävä on järjestää ja kehittää laadukasta toisen asteen opetusta Laukaassa sekä jatkaa yhteistyötä toisen asteen koulutuksen ja

korkea-asteen koulutuksen kanssa Keski-Suomessa. Lukion toimintaa ohjaavat lukiolaki ja -asetukset, opetussuunnitelmien perusteet sekä tuntijaot ja ylioppilastutkintoa koskevat säädökset.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Lukiossa vakituisesti tai määräaikaisesti työsuhhteessa olevan henkilöstön määrässä ei ole merkit-

tävää muutosta. Opiskelijamäärän kasvu ja opetusryhmien suuret koot selittävät kuitenkin sivutoimisten tuntiopettajien hienoista lisäystä. Lisäksi oppimisen tuen, erityisopetuksen ja opinto-ohjauksen kasvanutta työmäärä on paikattu ulkopuolisen rahoituksen turvin sivutoimisilla määräaikaisilla opettajilla.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	17,9	21	17,71	-3,29
Määräaikaiset	5,2	1,5	4,54	3,04
Yhteensä	23,1	22,5	22,25	-0,25

Kansalaisopisto

Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja oppimispaikkoja itsensä kehittämiseen sekä psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Kansalaisopiston tehtävänä on järjestää vapaan sivistystyön lain mukaisesti yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta kaikissa elämänvaiheissa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta korostaen.

Kansalaisopiston toiminta on osa kunnan sivistyspalveluja ja kunnallista lähipalvelua. Opistolla on merkittävä rooli yhteisöllisenä elinikäisen oppimisen mahdollistajana ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäjänä. Se tarjoaa opetusta ensisijaisesti aikuisväestölle, mutta tarjontaa on myös lapsille ja nuorille. Toiminnassa otetaan huomioon paikalliset tarpeet niin, että opetusta pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan eri taajamissa.

Kansalaisopisto osallistuu ikääntyvien yliopiston verkkoluentojen järjestämiseen yhteistyössä Jyväskylän kesäyliopiston ja lähiluentojen osalta Laukaan seurakunnan kanssa. Lisäksi opisto tarjoaa lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta käsityössä, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa.

Opisto osallistuu erilaisiin koulutusta tukeviin alueellisiin kehittämishankkeisiin ja järjestää tarvittaessa tilauskoulutusta. Kunnan henkilöstöä se palvelee järjestämällä henkilöstölle ensiapukoulutusta.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Määräaikaisten opettajien määrä määräytyi toteutuneiden kurssien ja opetustuntimäärän mukaan.

KANSALAIPOPISTO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	4,5	4,5	4,5	0
Määräaikaiset	27,1	25	26,53	1,53
Yhteensä	31,6	29,5	31,03	1,53

Kirjastopalvelut

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ohjaa kirjastopalveluiden tuotantoa. Kirjasto on matalan kynnyksen hyvinvointipalvelu, joka tarjoaa asiantuntevan henkilökunnan ja monipuolisen kokoelman lisäksi tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto tukee lukemisharrastusta ja oikeutta tiedonsaantiin. Monipuolinen lukutaitotyö erityisesti koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa on tärkeää. Kirjasto takaa kansalaisten sivistyksellisiä perusoikeuksia ja lisää yhteisöllisyyttä.

Keski-kirjastojen strategia ja Pike-kirjastojen visio-työ ohjaavat osaltaan toimintaa. Sivistyslautakunnan v. 2022 hyväksymä kehittämissuunnitelma vuosille 2022 – 2026 linjaa Laukaan kirjaston toimintaa. Vuoden 2024 tärkeimmät painopisteet olivat pääkirjaston omatoimikirjasto- ja peruskorjausremontti sekä kirjaston palveluverkkoselvityksen laatiminen sekä sen jatkosuunnitelma - muun

muussa kirjastoautotoiminnan resurssin puolittaminen.

Kirjasto pyrki kehittämään talousarvion puitteissa:

- monilukutaitotyötä eri käyttäjäryhmille (monilukutaito tarkoittaa kykyä lukea, ymmärtää ja tulkita sekä tuottaa monimuotoisia tekstejä): lähinnä lasten-nuortenkirjastotyötä säästösyistä
- asiakkaiden mahdollisuutta omatoimiseen kirjastopalveluiden käyttöön
- mahdollisimman monipuolisia aineistokokoelmia
- seudullista ja muuta yhteistyötä
- uutena lukukoiratoiminta sekä yläkoulun ja lukion Lukuklubin elvytys yhdessä Sydän-Laukaan koulun kanssa
- tapahtumatuotanto toteutettiin pääosin henkilökunnan omana työnä, tapahtumat ovat tärkeä osa kirjaston näkyvyyttä

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

KIRJASTOPALVELUT	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				
HTV				
Vakituiset	9,75	10,00	9,75	-0,25
Määräaikaiset	2,09	1,5	1,51	0,01
Yhteensä	11,84	11,5	11,26	-0,24

Määräaikaisissa mukana tukityöllistetyt ja määräaikaisesti kirjaston varoin palkatut sekä kuntouttavan työtoiminnan tekijät.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluita sekä työllistymistä tukevaa työpajatoimintaa Vattipajalla. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja palvelujen saataavuutta, lisätä vapaa-ajan palvelujen käyttöä sekä edistää asukkaiden hyvinvointia. Vattipajalla tapahtuvan työtoiminnan tavoitteena on työnteen ja siihen liittyvän valmennuksen avulla parantaa

yksilöiden valmiuksia hakeutua työhön tai koulutukseen.

Kulttuuripalveluiden kokonaisuus kehittyi merkittävästi vuoden 2024 aikana, kun valtuuston syksyllä 2023 hyväksymää kulttuuriohjelmaa toimeenpantiin monella saralla. Kulttuuriviikot järjestettiin ensimmäistä kertaa elo-syyskuun vaihteessa, ja viikkojen 30 tapahtumaan osallistui yh-

teensä yli 10 000 kävijää. Culture in Nature -hankkeessa jatkui luonto- ja kulttuurimatkailun edistäminen yhdessä elinkeinopalvelujen ja yhdyskuntatekniikan kanssa.

Liikuntapalveluissa luodaan kuntalaisille monipuolisen liikkumisen edellytyksiä ja siten edistään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Ohjattua liikuntaa ja tapahtumia järjestettiin kunnan kuntosaleilla ja liikuntasaleissa, lähialueen uimahalleissa sekä ulkotiloissa eri puolilla Laukaata. Liikuntapalveluita kehitetään monien hankkeiden ja verkostotyön avulla.

Nuorisopalvelut uudistui merkittävästi vuoden 2024 aikana. Tavoitteena oli muodostaa vuoden aikana Laukaan kuntaan uusi yhtenäinen nuorisopalveluiden kokonaisuus, johon sijoittuisi aiemmin kolmessa eri tulosyksikössä toimineet perusnuorisotyö, koulunuorisotyö, erityisnuorisotyö, etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta ja nuorisotyön hankkeet. Kehittämisprosessia toteutettiin yhdessä henkilöstön ja esihenkilöiden kanssa. Taustalle tehtiin laajat tiedonkeruut kunnan nuorisotyön tarpeista, esimerkiksi teettämällä kyselyt laukaalaisille nuorille, heidän vanhemmilleen sekä nuorten kanssa työskenteleville verkostoille. Talouden tasapainottamistoimien vuoksi vakituinen erityisnuorisotyön toimi jouduttiin kuitenkin lakkauttamaan. Nuorten työpajatoiminta pieneni merkittävästi Vattipajan lakkauttamisen myötä, ja jäljelle jäänyt nuorten starttitoiminta päätettiin siirtää osaksi työllisyyspalveluita vuoden 2025 alusta. Vapaa-aikapalveluiden uutta nuorisopalveluiden kokonaisuutta lähdettiin siten rakentamaan perusnuorisotyön, koulunuorisotyön ja etsivän nuorisotyön ympärille.

Vapaa-ajan tilojen tarjoaminen on yksi vapaa-aikapalveluiden tärkeistä tehtävistä. Vapaa-aikapalveluiden jakamilla vakiovuoroilla kunnan liikunta-

saleissa oli 272 käyttövuoroa viikossa ja kunto-saleilla yli 40 000 käyntikertaa vuoden aikana. Nuorisotaloilla kirjattiin 6 000 käyntikertaa. Multamäen leirikeskuksessa pidettiin vuoden aikana 18 leiriä, joissa leiriläisten määrä oli yhteensä 396 henkilöä. Leirien määrä väheni oleellisesti edellisvuosiin verrattuna, mikä liittyi kunnan talouden tasapainottamisohjelmaan. Leirien pitäminen keskitettiin vain kesäkuulle, kun aiempina vuosina leirejä on pidetty koko koululaisten kesäloman ajan. Multamäen leirikeskus oli käytössä yhteensä 237 päivänä. Leppäveden liikuntapuiston kehittämisen jatkui yleisurheilu- ja hiihtostadionin rakentamisella.

Työpajatoiminta jatkui vuoden 2024 loppuun saakka Vattipajalla Rokkakankaalla ja Lievestuoreella. Vattipajalla oli valmentautujia yhteensä 114, joista 52 oli alle 29-vuotiaita nuoria. Vuoden 2024 toimintaa sävytti talouden tasapainottamisohjelman mukainen Vattipajan toiminnan lakkauttamisen valmistelu. Nuorten startin matalan kynnyksen toimintaa pyrittiin kuitenkin edelleen kehittämään, koska nuorten startin tavoiteltiin säilyvän ennallaan ja siirtyvän työllisyysyksikön alaisuuteen vuoden 2025 alusta alkaen.

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Vapaa-aikapalveluiden käyttämä henkilöstöresurssi vuonna 2024 oli suunniteltua pienempi. Määräaikaisia työntekijöitä käytettiin vähemmän, kun esimerkiksi kausi- ja tuntityöntekijöiden määrää vähennettiin mutta työaikaa lisättiin. Vapaa-aikapalveluiden uuteen nuorisopalveluiden kokonaisuuteen siirtyi kaksi vakituista etsivää nuorisotyöntekijää Hypen tulosyksiköstä ja yksi määräaikainen etsivä nuorisotyöntekijä työllisyyspalveluista.

VAPAA-AIKAPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	10,5	14,3	11,77	-2,53
Määräaikaiset	36,72	30	21,12	-8,88
Yhteensä	47,22	44,3	32,89	-11,41

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus – HYPE

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen (HyPe) toiminnan ytimessä ovat olleet ennalta ehkäisevät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat perhekeskuspalvelut. Nämä ovat tulosityksikössä kytkeytyneet tiiviisti nuorisotyöhön ja yhteisölliseen opiskeluhooltoon (erityis- ja etsivä nuorisotyö, hanketyö). Myös lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien työntekijöiden jaksamisen tuki on ollut toiminnan keskiössä (varhaisen tuen asiantuntijatyö).

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen tulosityksikön tehtäväkenttään, erityisesti palvelupäällikön työnkuvaan, on tullut laajasti myös muita kunnan lakisääteisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä, jotka koskettavat kaikkia kuntalaisia – eivät vain lapsia, nuoria ja heidän perheitään. Kun kunnan talouden tasapainottamisohjelman myötä vielä uudelleen järjesteltiin HyPen tulosityksikön työntekijöiden työnkuvia ja niiden sijoittumista organisaatiossa, ei erilliselle lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen tulosityksikölle enää ollut tarvetta. Vuosi 2024 olikin Lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen tulosityksikön viimeinen toimintakausi.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIKESKUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama
HTV				
Vakituiset	4,9	5	2,18	-2,82
Määräaikaiset	1,8	0	2,46	2,46
Yhteensä	6,7	5	4,64	-0,36

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tässä osiossa raportoidaan talousarvioon kirjattujen valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkoituksena raportoida palvelualueen tavoitteet kootusti.

Tavoitteiden toteutumisesta on suotavaa kertoa ensin, onko tavoite toteutunut täysin, toteutunut osittain tai ei toteutunut (tai muu vastaava kuvaus ta-

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Henkilöstösuunnitelma toteutui arvioitua pienemmällä henkilötyövuosien määrällä, ollen yhteensä 4,64 henkilötyövuotta. Näistä vakituisia työntekijöitä oli 2,18 htv ja määräaikaisia 2,46 htv. Henkilötyövuodet jakautuivat työtehtävien mukaan seuraavasti: palvelupäällikkö 1,00 htv, erityisnuorisotyöntekijä 0,10 htv, kaksi etsivää nuorisotyöntekijää 0,50 htv, varhaisen tuen asiantuntija 0,58 htv sekä hanketyöntekijät ja Kouluturvallisuushankkeelle osoitetut opetustyön sijaiset 2,46 htv.

Henkilöstön ammatillista osaamista vahvistettiin osallistumalla maksuttomiin lyhytkoulutuksiin. Lisäksi HyPellä työskennelleille järjestettiin huhtikuussa oma turvallisuuskoulutus. Kouluturvallisuushanke oli mahdollistamassa henkilöstölle myös MAPA-koulutuksia haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisyyn ja hallintaan. HyPen henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukena hyödynnettiin vuoden aikana edellisvuosien tapaan työnohjausta.

Varhaiskasvatus

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<p>Sähköisen asioinnin ja asiakasohjauksen kehittäminen osana sujuvan asioinnin kehittämistä ja kuntastrategian tavoitteita.</p>	<p>Asiakkailta ja henkilöstöltä kerätään säännöllistä palautetta erilaisin kyselyin.</p> <p>Palautepalvelun, asiakaskyselyjen ja päivittäisten kohtaamisten kautta tulleet palautteet ja niiden käsitteleminen.</p>	<p>Sähköisiä palveluja on kehitetty viime vuosien aikana. Uusia, työtä sujuvoittavia järjestelmiä on otettu käyttöön ja niillä on parannettu esimerkiksi henkilöstön työvuorosunnittelua. Vuoteen 2024 mennessä varhaiskasvatuksen Effica-järjestelmä poistuu käytöstä, ja järjestelmän korvaa EdLevo-sovellus, joka tulee korvaamaan edellisen järjestelmän. Palveluprosessien tarkasteleminen, sujuvoittaminen ja kehittäminen.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain. Järjestelmän käyttöönotto on järjestelmän toimittajasta johtuvista syistä viivästynyt vuoden 2025 puolelle. Sähköisen järjestelmän uudistamisprosessi jatkuu vuonna 2025 ja palvelujen sähköistämistä suunnitellaan ja kehitetään tulevana talousarviovuosina edelleen.</p> <p>Asiakkailta tulleiden palautteiden perusteella toive ja tarve sähköisten palvelujen kehittämiseksi on edelleen olemassa.</p>
<p>Hyvinvoiva henkilöstö laadukkaana varhaiskasvatuksen tuottajana.</p> <p>Henkilöstön jaksamisen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Henkilöstön pysyvyyden turvaaminen ja rekrytoinnin parantaminen.</p>	<p>Säännölliset työhyvinvointikyselyt ja kehityskeskustelut. Palautteiden säännöllinen käsittely työyhteisö- ja koko varhaiskasvatuksen tasolla.</p> <p>Henkilöstön toteuttama itsearviointi osana oman työn kehittämistä.</p>	<p>Henkilöstön poissaolojen seuranta ja resurssin tarkasteleminen. Henkilöstön vaihtuvuuden minimoiminen ja veto- ja pitovoimatekijöiden kehittäminen. Riittävät resurssit ja toimiva varahenkilöjärjestelmä toiminnan turvaamiseksi.</p>	<p>Työhyvinvointikyselyn tulokset olivat vuoden 2024 hyvät, ja vuoteen 2023 nähden paremmat. Esimerkiksi kehittämisen kohteena ollut perehdyttäminen sai paremmat tulokset kuin vuonna 2023. Henkilöstön runsas sairauspoissaolojen määrä on edelleen haasteena. Esihenkilöiltä tulleiden palautteiden mukaan varahenkilöjärjestelmä on ollut tärkeää tekijä sujuvan arjen kannalta.</p> <p>Varhaiskasvatuksen henkilöstölle toteutettiin</p>

			<p>myös sähköinen itsearviointikysely vuoden 2024 aikana Valssi-järjestelmän avulla. Arvioinnin kohteena oli liikuntakasvatuksen toteuttaminen, joka on yksi Laukaan varhaiskasvatuksen painopistealueista.</p>
<p>Palvelukulttuurin kehittäminen:</p> <p>Keskiössä asiakas (lapsi, työntekijä, kuntalainen)</p> <p>Inklusiiviset, laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut ja lapsikohtaiset suunnitelmat ja tarvittaessa tuen palvelut.</p> <p>Tiivis yhteistyö esi- ja perusopetuksen välillä osana lapsen kasvun ja oppimisen polkua.</p>	<p>Yksikkökohtaiset toiminta- ja kehittämissuunnitelmat.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyt teemoittain arvioinnin kohteiden mukaisesti.</p> <p>Henkilöstöltä kerättävä palaute, henkilöstön kehityskeskustelut.</p>	<p>Viime vuosina varhaiskasvatuksessa on tapahtunut paljon lakiin ja palveluntuotantoon liittyviä muutoksia ja uudistuksia. Tavoitteena on, että eri toimijoiden rooleja selkeytetään, palvelun sujuvoittamista kehitetään ja yhteistyötä vahvistetaan eri toimijoiden kanssa sekä varhaiskasvatuksen sisällä että ulkoisten tahojen kanssa.</p>	<p>Yhteistyötä on tehty tiiviisti eri tahojen ja verkostojen kanssa vuoden aikana. Lapsen palvelupolku on käyty läpi hyvinvointialueen kanssa, sekä tehty tiivistä yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatuksen sisällä on järjestetty inklusiiviseen varhaiskasvatukseen ja lapsen tukeen liittyvää koulutusta ja ohjattua toteuttamaan tukea päivittäisessä arjessa. OKM:n rahoittama Tuen uudistamisen edistämisen hanke on tarjonnut hyvät mahdollisuudet tuen uudistamiselle ja toimintamallien vahvistamiselle.</p>

Perusopetus

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
Perusopetuksen palveluverkkopäätöksen toimeenpanon valmistelu ja toimenpiteiden toteuttaminen.	Päätöksen toimeenpano aikataulun mukaisesti Päätöksen vaikutusten taloudellinen ennakointi ja seuranta.	Lähtö- ja tavoitetasot määritellään kouluverkkoiselvityksessä.	Perusopetuksen palveluverkkopäätös toimeenpantiin suunnitelman mukaisesti. Taloudellisesti ja toiminnallisesti ensimmäisen toimintasyksyn perusteella toimeenpano on toteutunut suunnitel-

			<i>lusti. Toteutumisen seuranta jatketaan niin että saadaan kahden täyden toimintavuoden vertailutiedot.</i>
Osaamisen ja toimintamallien kehittäminen tuen tarpeissa olevien lasten osalta.	Oppilaiden poissaolojen seuranta Kouluterveyskysely Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen toiselle asteelle	Poissaolojen seuranta-järjestelmä on käytössä toista vuotta. Hyvinvoinnin vuosikello on käytössä toista vuotta, tavoitetaso on, että hyvinvoinnin parantaminen näkyy kouluterveyskyselyssä ja koulujen omissa arvioinneissa. Peruskoulun päättäneiden tavoitetaso 100% sijoittuminen toiselle asteelle.	<i>Toteutunut suunnitellusti. Seuraava kouluterveyskysely toteutetaan keväällä 2025.</i>
Osallistutaan työyhteisöhyvinvointikyselyyn. Toteutetaan edellisen työhyvinvointikyselyn pohjalta tehdyt toimitasuunnitelmat. Tuetetaan johtamistyötä.	Työhyvinvointikyselyn tulokset verrattuna edellisiin tuloksiin. Toteutuneet toimenpiteohjelmat. Palautekysely esihenkilöille johtamisen tuesta.	Lähtötaso: edelliset työhyvinvointikyselyn tulokset. Tavoitetaso: Parempi työhyvinvointi	Toteutunut suunnitellusti.

Lukio

Tavoite 1: Kehittää oppimisen tuen ja ohjauksen toimintamallia lukiossa niin, että kaikilla nuorilla olisi mahdollisimman yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia ja kehittyä.

Tavoitteeseen pääseminen edellyttää turvallisen oppimis- ja kasvuympäristön rakentamista. Se edellyttää osaavat aikuiset tunnistamaan ja auttamaan nuoria oppimisen haasteissa. Lisäksi nuorten oppimisen taidot ja kyky yhteisölliseen oppimiseen ovat keskiössä.

Tavoitteen saavuttamiseksi käytettäneen ulkopuolisia osaamisverkostoja ja hankerahaa.

Toteutuminen: Oppimisen tuen ja ohjauksen toimintamallia pystyttiin kehittämään ulkopuolisella rahoituksella merkittävästi. Kehitystyöstä saadut kokemukset, kuten esimerkiksi yhteisöllisen oppimisen ja tuen koordinaattoreiden jalkautuminen oppitunneille, oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu, motiklinikat ja yhteisöllisyyspalkin

hyödyntäminen erilaisiin tapaamisiin, ro-tunteihin, opinto-ohjaukseen, tukiopetukseen sekä nuorisotyöntekijän toiminta nuorten kanssa, rakensi osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukevaa oppimiskulttuuria lukiossa.

Tavoite 2: Kehittää opetussuunnitelma mukaisia oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja kehittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien taustalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos.

Tavoitteen saavuttamiseksi käytettäneen ulkopuolisia osaamisverkostoja ja mahdollista hankerahaa.

Toteutuminen: Ulkopuolinen rahoitus ja yliopiston osaamisverkostot mahdollistivat erityisesti opiskelijoiden toivomien soveltavien kurssien järjestämisen. Yliopiston kanssa järjestettiin myös koulutusta tulevaisuuden taidoista niin oppilaille

kuin opettajille sekä toteutettiin kaksipäiväiset projektipäivät, joissa teemana oli tulevaisuus ja toivo. Hankeraha mahdollisti myös opiskelijoiden vierailukäynnit yliopistolla ja ammattikorkeakoululla.

Tavoite 3: Lukion kurssitarjonnan monipuolistaminen ja lukiokoulutuksen kiinnostavuuden lisääminen nuorille. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää opetusresurssien kasvattamista niin, että Laukaan lukio saavuttaa Keski-Suomen lukioiden keskimääräisen tason.

Toteutuminen: Tavoite osoittautui epärealistiseksi pienen opetusresurssin vuoksi. Myönteillä resurssilla oli mahdollista järjestää vain pakolliset opetussuunnitelman mukaiset kurssit ja joitakin ylioppilaskirjoituksiin valmentavia kertauskursseja. Laaja-alaisia ja työelämän nopeaan muutokseen valmiuksia antavaa opetustarjontaa ei pieni opetusresurssi mahdollistanut.

Toiminnallinen tavoite suunnitelma- vuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoite- taso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
--	-----------------------------	---------------------------------	------------------------------

<p>Positiivisesti ja palvelen:</p> <p>1) Tarjoamme lämminhenkisiä ja kannustavia kohtaamisia niin opiskelijoille kuin opettajille lukion arjessa.</p> <p>2) Työyhteisömme on rohkaiseva, myönteinen ja työntekijöitä arvostava.</p>	<p>1) Opiskelijoiden palautekyselyt (määrälliset ja tarkentavat laadulliset kyselyt).</p> <p>2) Opettajien vuosittainen työhyvinvointikysely (määrälliset ja tarkentavat laadulliset kysymykset).</p>	<p>1) Tavoitteeneseen pyritään mm. tarjoamalla opiskelijoille yliopiston tunne- ja vuo-rovaikutus-koulutusta vuosittain.</p> <p>2) Tavoitteeneseen pyritään kaikissa kohtaamisissa lukion arjessa.</p>	<p>1) Kouluyhteisön lämminhenkisyydestä ja kannustavuudesta on saatu hyvää palautetta opiskelijoilta kerätystä kouluterveyskyselystä 2023 sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselystä 2024.</p> <p>2) Tavoitteen saavuttamisesta kertoo osaltaan työhyvinvointikyselyn tulokset loppuvuodesta 2024: Yhteistyö ja vuorovaikutus työpaikalla tukevat työn tekemistä ja työhyvinvointia (4,8/5), työyhteisössä vallitsee luottamuksellinen ilmapiiri (4,5/5), opettajat kokevat ilmapiirin esihenkilön kanssa luottamukselliseksi (4,6/5), opettajat kokevat, että heitä kohdellaan reilusti (4,6/5) ja esihenkilö keskustelee riittävästi työhön ja työyhteisöön liittyvistä asioista (4,4/5).</p>
--	---	--	--

Kansalaisopisto

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<p>Kurssitarjontaa monipuolisesti kouluikäisistä kaikenikäisiin aikuisiin aliedustetut ryhmät huomioiden.</p>	<p>Asiakaspalautte, systemaattinen kurssiarviointi, toteutuneet yhteistyömuodot</p>	<p>Asiakaspalautteen ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään seuraavan lukuvuoden ja opinto-ohjelman suunnittelussa.</p>	<p>Tavoite toteutui täysin: Asiakaskysely toteutettiin keväällä 2024, tulokset koostettiin ja niitä hyödynnettiin lv 2024-2025 opinto-ohjelman suunnittelussa.</p>
<p>Laadukkaita ja kehittäviä opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia koko aikuisväestölle.</p>	<p>Asiakaspalautte, systemaattinen kurssiarviointi, toteutuneet yhteistyömuodot.</p>	<p>Laadukas ja monipuolinen kurssitarjonta eri ainealueissa kurssiarviointia hyödyntäen ja olemassa olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Kurssitarjonnasta tiedottaminen</p>	<p>Tavoite toteutui osittain: Opinto-ohjelmassa oli tarjolla opetustuntimäärän puitteissa erilaisia kursseja eri ainealueissa ja eri puolilla Laukaata. Vuodelle 2024 kohdistunut opetus-</p>

		<i>kansalaisopiston tiedotuskanavissa.</i>	<p><i>tuntimäärän leikkaus vähensi kurssitarjontaa erityisesti syyskauden ohjelmasta.</i></p> <p><i>Erityistarpeita huomioitiin tarjoamalla opinto-ohjelmassa toiveiden mukaisia kurseja mahdollisuuksien mukaan.</i></p> <p><i>Kurssitarjonnasta tiedotettiin kansalaisopiston tiedotuskanavissa.</i></p>
<i>Hyvinvoiva, ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö laadukkaiden kansalaisopistopalvelujen tuottajana.</i>	<p><i>Säännölliset kehityskeskustelut ja yhteydenpito henkilöstöön, sekä säännöllisesti toteutetut (tuntiopettajien) palautekyselyt ja niiden tulosten arviointi.</i></p> <p><i>Koulutukseen osallistuminen</i></p> <p><i>Kansalaisopiston kehittämissuunnitelma, ja tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma</i></p>	<i>Riittävät henkilöstö- ja kouluttautumisresurssit sekä mahdollisuudet työhyvinvoinnista huolehtimiseen.</i>	<p><i>Tavoite toteutui täysin: Henkilöstöä oli riittävästi opetustuntimäärätavoitteeseen peilaten, tarvittaviin koulutuksiin oli mahdollista osallistua, kehityskeskustelut toteutettiin vakituisen henkilöstön osalta ja tuntiopettajilta saatua palautetta hyödynnettiin kehittämistyössä. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehdittiin resurssien puitteissa.</i></p>

Kirjastopalvelut

Strateginen linjaus/tavoite (TA)	Toiminnallinen tavoite suunnitelma- vuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
---	--	------------------------------------	-------------------------------------

<p><i>Pyritään tarjoamaan laadukasta ja tasa-arvoista kirjastopalvelua resurssipuolasta huolimatta</i></p>	<p><i>Saadaan vireille pääkirjaston peruskorjaus ja omatoimikirjaston valmistelut.</i></p>	<p><i>Aikataulus</i></p>	<p><i>Pääkirjaston talotekninen ja omatoimiremontti toteutuivat pääosin 12/2024 mennessä. Omatoimikirjastopalvelut saatiin asiakaskäyttöön 1/25. Tilat viihtyisät ja toimivat.</i></p>
<p><i>Selvitetään toimiva jatko Sarastus-kirjastoauton toiminnalle</i></p>	<p><i>Vaihtoehtojen toiminnallinen ja kustannusvertailu toteutettiin kirjaston palveluverkkoselvityksen yhteydessä</i></p>	<p><i>Ei pitkää toimintakatkoa, vaikka vanha kirjastoauto hajoaisi.</i></p>	<p><i>Sarastus-kirjastoauton reitistö ja ajoaikataulu suunniteltiin kustannustehokkaaksi ja mahdollisimman autoa säästäviksi. Pyrkimys on puolittaa kirjastoautokulut, vähentää ajoa, pitää nykyinen vanha kalusto toimintakuntoisena sekä siirtää henkilöresursseja pääkirjaston käyttöön. Kirjaston palveluverkkoselvitys kattoi koko kirjastotoimen palvelut ja siinä oli mukana kuntalaiskuuleminen. Kirjastoautopalvelu on erityisen tärkeää senioreille, kouluille ja päiväkodeille sekä haja-asutusalueen asukkaille.</i></p>

Vapaa-aikapalvelut

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<p><i>Sähköisten palvelujen kehittäminen osana sujuvaa asiakaspalvelua sekä järjestö- ja yritys-yhteistyötä. Monipuoliset viestintäkanavat palveluista tiedottami-</i></p>	<p><i>Arviointikyselyt ja asiakaspalautteet.</i> <i>Palautepalvelun käyttömäärät.</i> <i>Nettisivujen ja some-kanavien kävijämäärät.</i></p>	<p><i>Lähtötaso: Vapaa-aikatoimen tilapalvelut ovat osin sähköistyneet, mutta edelleen osin paperin ja sähköpostin varassa. Vapaa-aikatoimen tiedotus on ka-</i></p>	<p><i>Tavoite on toteutunut osittain. Liikuntapalvelut toimivat sähköisesti. Nuorisopalveluissa, kulttuuripalveluissa ja Multamäen leirikeskuksesta kehitystyö on kesken.</i></p>

<p><i>seen, palautteen keräämiseen sekä asukkaiden osallistamiseen.</i></p> <p><i>Talouden aktiivinen seuranta.</i></p>	<p><i>Yksikköjen ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat ja niiden seuranta ja arvioinnit</i></p> <p><i>Yksikköjen ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat, talousarviot ja tilinpäätökset.</i></p> <p><i>Tilastoaineistot, tilojen käyttäjämäärät, tapahtumien kävijämäärät.</i></p>	<p><i>peahkoa, ei-systemaattista ja muutaman henkilön varassa.</i></p> <p><i>Tavoitetaso: Vapaa-ajan tilapalvelut toimivat sähköisesti (pts). Vapaa-aikapalveluista saa monipuolisesti tietoa eri kanavista. Kuntalaisilla, järjestöillä ja yrityksillä on useita palautteen antamisen ja osallistumisen tapoja.</i></p>	<p><i>Vapaa-aikapalveluiden viestintä on monipuolistunut, vastuita on jaettu aiempaa laajemmalle ja vuosikellotyön aloittaminen on tuonut systemaattisuutta. Palautteen määrä on lisääntynyt; kanavia ja toimintatapoja on kehitettävä edelleen.</i></p> <p><i>Talouden seuranta on lisätty.</i></p>
<p><i>Hyvinvoivat työntekijät, jotka tuottavat ja kehittävät monipuolisia laadukkaita vapaa-ajan palveluita kuntalaisille.</i></p>	<p><i>Säännölliset työhyvinvointikyselyt ja kehityskeskustelut, palautteiden säännöllinen käsittely työyhteisössä.</i></p> <p><i>Asiakaspalaute, toteutuneet yhteistyömuodot, kehittämishankkeiden määrä ja niiden vaikuttavuuden arviointi.</i></p> <p><i>Tilastoaineistot, tilojen käyttäjämäärät, tapahtumien kävijämäärät, toiminnan määrä.</i></p> <p><i>Asiakaspalautteet ja kyselyt</i></p>	<p><i>Kehittämistyön ja -hankkeiden avulla pystytään tekemään palveluita paremmin näkyväksi sekä osallistamaan kuntalaisia entistä paremmin toimintaan.</i></p>	<p><i>Tavoite on toteutunut osittain. Palveluiden näkyväksi tekemiseen ja osallistamiseen on panostettu. Työntekijöiden työnkuvien selkeyttämiseen, työn suunnitelmallisuuteen ja työhyvinvointiin on paneuduttava jatkossa tarkemmin.</i></p>

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus – HYPE

HyPen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat talousvuonna 2024 täysin. Tulosityksikön työntekijöiden tehtäväkuvia muokattiin tarvittavilta osin ja ne uudelleen sijoitettiin vastaamaan uudistuvaa kuntarakennetta. Tähän muutokseen kytkeytyi myös toinen toteutunut tavoite työn suuntaamisesta ennalta ehkäiseviin, varhaisen tuen palveluihin

sekä erilaisten ennalta ehkäisevien toimintatapojen ja -mallien vahvistamiseen tiiviissä yhteistyössä järjestöjen, seurakuntien ja yritysten kanssa. Esimerkiksi järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö näkyi vuoden aikana konkreettisesti Hy-Pellä järjestettyinä järjestöiltoina.

Kolmantena kehittämisen painopisteenä oli työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen varhainen tuki ja sairauspoissaolojen vähentäminen, mikä

myös toteutui onnistuneesti. HyPen työntekijöillä oli vuoden 2024 aikana pitkien sairauslomien sijaan vain yksittäisiä sairauspoissalopäiviä.

Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna (TA)	Mittarit/indikaattorit (TA)	Lähtötaso/tavoitetaso (TA)	Tavoitteen toteutuminen (TP)
<p>Lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen tulostyöyksikön hallinnollinen uudelleen organisoiminen selkiyttää ja tehostaa palvelujen rakenteita ja konkreettista työntekoa sekä vahvistaa kunnan hyvinvointityön vaikutuksia.</p>	<p>Laukaan sivistyspalvelujen hallinto-organisaation rakennekaavio</p> <p>Työnkuvaukset</p> <p>Henkilöstön palaute</p> <p>Asiakaskyselyt</p>	<p>Lähtötaso: Tulostyöyksikön hallinnon uudelleenorganisoituminen on suunniteltu, mutta käytännön toteutus vielä keskeneräinen.</p> <p>Tavoitetaso: Tulostyöyksikön hallinnollinen uudelleenorganisoituminen on toteutunut ja työnkuvat tehtävineen ja työnimikkeineen ovat selvät.</p>	<p>Tavoite toteutunut täysin. Työtehtävät sijoiteltu uudelleen kuntaorganisaatiossa: nuorisotyön kokonaisuus vapaa-aikapalveluihin, varhaisen tuen asiantuntijatyö henkilöstöhallintoon. Varhaisen tuen asiantuntijasta erityisasiantuntija ja työnkuvaa muokattu.</p>
<p>Ennalta ehkäisevät, oikea-aikaiset palvelut tukevat ihmisten kokonaisvaltaista hyvinvointia työssä ja vapaaajalla.</p>	<p>Asiakaspalaute</p> <p>Sairauspoissaolot</p> <p>Työhyvinvointikysely</p> <p>Kehityskeskustelut</p> <p>Hyvinvoinnin vuosiraportti</p>	<p>Lähtötaso: Ennalta ehkäiseviä, varhaisen tuen palveluja tarjotaan, mutta palvelujen tunnettuus ei riittävän hyvä ja niihin tullaan usein turhan myöhään.</p> <p>Tavoitetaso: Työntekijöillä ja kuntalaisilla on riittävästi tietoa ennalta ehkäisevistä palveluista ja he tulevat niiden piiriin oikea-aikaisesti, mikä näkyy esimerkiksi jaksamisen ja hyvinvoinnin kokemuksen vahvistumisena.</p>	<p>Tavoite toteutui täysin. Työntekijöiden sairauspoissaolot vähenivät. Varhaisen tuen asiantuntijan palveluja hyödynsi aiempaa laajemmin kunnan eri ammattilaiset. Palveluja tuotiin esille eri kanavissa niin muille työntekijöille kuin kuntalaisille.</p>
<p>Onnistunut organisaation uudistamistyö niin</p>		<p>Lähtötaso: Työntekijät</p>	<p>Toteutui täysin. Työtehtävien sijoittamisen myötä</p>

<i>asiakkaiden, palvelujen/rakenteiden kuin työntekijöiden näkökulmasta.</i>	<i>Asiakaspalautteet ja -kyselyt Työntekijäpalautteet Työhyvinvointikysely Asiakastilastot</i>	<i>tekevät työtään totuttujen toimintatapojen ja tutuksi tulleen toimintakulttuurin mukaisesti. Tavoitetaso: Uudistuksessa organisaatiossa on syntynyt uudenlaista toimintakulttuuria sekä kehittynyt uudenlaisia työn tekemisen tapoja ja positiivista synergiaa.</i>	<i>työntekijöillä on työllään aiempaa vahvempi työyhteisötuki. On syntynyt uudenlaista työpariutta ja muita uudenlaisia työn tekemisen tapoja uusissa ympäristöissä. Myös tehtäväkuvien muokkaaminen on tuonut työhön tervetullutta vaihtelua.</i>
--	---	---	--

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistyspalveluiden hallinto

Sivistyspalveluiden hallinnon tulot toteutuivat suunnitellusti. Tulot koostuivat OAJ:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti alueasiamiehen työajan korvaamisesta kunnalle. Toimintakulut alitettiin 11.000 eurolla, ja tämä koostui käytännössä suunniteltua pienemmistä henkilöstökuluista. Tämän johdosta myös talousarvion toimintakate alitettiin 11.000 eurolla. Toteutunut toimintakate oli 260.000 euroa.

Varhaiskasvatus

Lapsia arvioitiin olevan vuonna 2024 varhaiskasvatuksen piirissä noin 1020 lasta. Vuoden 2024 lopussa lapsia oli yhteensä 1050. Lasten määrässä on vaihtelua vuoden aikana. Osallisuusaste kaikkien varhaiskasvatuksessa olevien lapsien osalta oli 73%.

Varhaiskasvatuksen toimintakate vuonna 2024 oli yhteensä 15.685.651 Toimintakate oli yhteensä 81.278 euroa alle arvioidun. Kesken vuoden varhaiskasvatuksen talousarvioon haettiin ja myönnettiin lisämäärärahaa yhteensä 327.705 eurolla. Keskeisimmät muutokset vuoden aikana olivat palvelurahan arvoon tehty tarkistus 1.3.2024 alkaen sekä päiväkotiviilingin laajennukseen liittyvien 16:n uuden varhaiskasvatuspaikan perustaminen, joihin talousarvio 2024 ei sisältänyt varausta. Myös Kirkonkylän

alueen varhaiskasvatuspaikkoja jouduttiin lisäämään kesken vuoden, ja Kirkonkylän päivän esiopilaat muuttivat Hyvinvointi- ja perhekeskuksen tiloihin Kirkonkylällä elokuussa 2024. Tällä ratkaisulla saatiin lisättyä alle 3-vuotiaiden lasten hoitopaikkoja Kirkonkylän päiväkodin yhteyteen. Alle 3-vuotiaiden lasten hakeutuminen varhaiskasvatuksen palveluihin on kasvanut viime vuosina.

Leppävedellä sijaitseva Näätämäen päiväkotisiirtyi Laukaan kunnan toiminnaksi liikkeenluovutuksella vuoden 2023 aikana. Päiväkodin sosiaalililat olivat tarpeen päivittää vastaamaan suosituksia, ja vuoden 2024 aikana Näätämäen päiväkotia laajennettiin asianmukaisilla sosiaalituloilla.

Sisäisiä ruokakustannuksia koskien tehtiin loppuvuodesta 2024 130.000 euron talousarviomuutos, sillä ruokakustannuksiin tehty talousarviovaraus oli arviota pienempi.

Toteutunut varhaiskasvatuspaikan hinta vuoden 2024 osalta oli 14.994 €/lapsi/v. Varhaiskasvatuksen paikkahinnassa on tapahtunut nousua noin 22,7% vuoteen 2022 verraten. Nousu vastaa myös Kuntaliiton (2025) tekemää selvitystä varhaiskasvatuksen, erityisesti päiväkotihoidon järjestämiskustannusten noususta. Nousu johtuu suurelta osin viime vuosina voimaan tulleista lakimuutoksista

jotka edellyttävät resursointia ja jotka ovat laske-neet perittyjen asiakasmaksujen määrää. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut koko ajan tasaisesti etenkin alle 3-vuotiaiden lasten osalta.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat vuonna 2024 kaikkiaan yli arvioidun. Toimintatuot-toja kertyi yhteensä 960.224 euroa. Kotikuntakor-vauksia kertyi kaikkiaan 308.427 euroa, joka oli 142.427 yli arvioidun. Kotikuntakorvaukset muo-dostuvat Laukaassa varhaiskasvatuksessa olevien muiden paikkakuntalaisten lasten kotikuntalasku-tuksesta. Perittyihin korvauksiin vaikuttavat perhei-den tilanteet palveluntarpeineen, ja näitä on haas-tavaa tarkasti ennakoida.

Varhaiskasvatuksen maksutuottoja kertyi yhteensä 404.114 euroa, joka vastasi melko hyvin talousarvi-ossa 2024 arvioitua 420.000 euroa. Hanke- ja avus-tustuottoja kertyi kaiken kaikkiaan 185.796 euroa. Vuonna 2024 toteutettiin Opetus- ja kulttuuriminis-teriön myöntämiä kehittämishankkeita pedagogi-sen johtamisen, Valssi-arviointityökalun käyttöön oton sekä tuen uudistamisen edistämiseksi. Näiden lisäksi hankerahoitusta saatiin Opetus- ja kulttuuri-ministeriöltä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edis-tämiseksi.

Henkilöstökuluja kertyi yhteensä 7.694.288 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät yhteensä 284.898 euroa. Merkittävin syy ylitykselle oli määräaikaisen henki-löston palkkaaminen kesken toimintavuoden uu-sien hoitopaikkojen perustamiseksi. Henkilöstöku-lut ylittyivät etenkin varhaiserityiskasvatuksen kus-tannuspaikoilla. Kesken vuotta palkattiin määräai-kaisia ryhmävastajia lasten tuen tarpeiden vuoksi lapsiryhmiin.

Henkilöstön lomapalkkavelan osuus varhaiskasva-tuksessa oli vuoden 2024 osalta noin 51.000 euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön vuosilomia on siir-tynyt toiminnan luonteen ja sairauspoissaolojen vuoksi myöhemmin pidettäväksi, ja tämä näyttäytyy lomapalkkavelan suurena määränä. Asiaan kiinnite-tään tarkempaa huomiota myös tulevina talousar-viovuosina.

Palvelujen ostoja kertyi vuodelta 2024 yhteensä 6.118.760 euroa. Tämä oli noin 9.929 euroa alle ar-vioidun. Tiliryhmän sisällä sekä säästyti että ylittyi ra-haa. Ostopalvelupäiväkodin kustannukset olivat yhe-teensä 114.977 euroa alle arvion. Vastaavasti palve-lurahakustannukset ylittyivät yhteensä 204.482 eu-roa.

Avustukset toteutuivat vuoden 2024 osalta alle ar-vioidun. Avustuksia maksettiin vuonna 2024 yhe-teensä 683.002 euroa, joka oli 176.997 vähemmän kuin talousarvioon 2024 oli arvioituna. Avustukset sisältävät kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen sekä joustavan ja osittaisen hoitorahan, joiden mak-satus tapahtuu KELA:n kautta. Täysin tarkkaa mää-rää on vuosittain haastavaa arvioida.

Aineet, tarvikkeet, tavarat- tiliryhmän kustannukset olivat yhteensä 82.485 euroa, joka oli 34.044 alle ta-lousarvioon 2024 varatun määrärahan. Vain välttä-mättömät hankinnat esimerkiksi kalusteiden osalta toteutettiin.

Muita toimintakuluja kertyi kaikkiaan 2.067.339 eu-roa. Muut toimintakulut ylittyivät yhteensä 72.829 arvioidusta. Suurin syy poikkeamalle oli sisäisten vuokrakustannusten nousu, johon vaikutti lisäksi uusien tilojen käyttöönottoaminen vuoden 2024 ai-kana.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoon tuli muutoksia vuoden 2024 aikana. Talouden tasapainottamisoh-jelman toimenpideohjelman mukaisesti kerhopal-velut lakkautettiin vuoden 2024 aikana. Palvelun-tarpeiden seuranta on osoittanut, että noin 75% kerhopalveluja käyttäneistä lapsista hakeutui mui-den varhaiskasvatuspalvelujen, kuten päiväkotihoi-don piiriin vuoden 2024 aikana.

Varhaiskasvatuksen toimintaa kehitettiin vuoden 2024 aikana Opetus- ja kulttuuriministeriön myön-tämien hankkeiden avulla. Hankkeiden tavoitteet suunniteltiin siten, että ne tukivat mahdollisimman hyvin perustehtävää ja niiden aikana pyrittiin muo-dostamaan pysyviä rakenteita, jotka jäisivät pysy-västi käyttöön hankkeen aikana. Varhaiskasvatuk-sen henkilöstön osaamista kehitettiin tuen uudista-misen edistämisen hankkeen avulla tarjoten koulu-tusta ja työtapojen mallintamista lapsen tukeen liit-tyen. Pedagogisen johtamisen ja arvioinnin hanke

mahdollisti kuntatasoisten prosessien, kuten keskitetyn loma-aikojen päivystysprosessin ja päivystyksen pedagogiikan kehittämisen. Valssi-hankkeen käyttöönottoa koskeva hanke mahdollisti arviointiprosessin ja Valssi-järjestelmän käyttöönoton valmistelun kunnassa. Valssi-hankkeen päätyttyä Valssi-arviointia ei ole pystytty samassa laajuudessa toteuttamaan omalla resurssilla. Varhaiskasvatuksen järjestäjän toteuttamaan itsearviointia ja osallistumista kansalliseen arviointiin pyritään toteuttamaan nykyisen resurssin puitteissa mahdollisimman hyvin.

Perusopetus

Perusopetuksessa annetun opetuksen määrää vähennettiin syksyllä 2024 ensimmäistä kertaa vuosiin oppilasmäärän vähenemisen myötä. Erityisen tuen määrää oli kuitenkin lisättävä, sekä koulunkäynnin-ohjaajien määrää oli lisättävä vuoden kuluessa suunnitellusta.

Perusopetuksen toimintakate oli 33.395.000 miljoonaa euroa. Toimintakate ylittyi 812.000 euroa (2,5 %). Tuloja perusopetukseen kertyi 262.000 euroa ennakoitua vähemmän, joka koostui pääosin arvioitua pienemmistä hankerahoituksesta. Tärkeimpänä hankerahoituksena olivat valtion opetuksellisen tasa-arvon edistämiseen osoitettu tuki, sekä koulujen kerhotoimintaan sekä oppilaiden harrastamiseen kohdennetut avustukset.

Toimintakulut ylittyivät 550.000 eurolla. Suurimmat talousarvioliitykset syntyivät henkilöstökuluissa, joissa ylitystä oli yhteensä 162.000 euroa. Merkittävien osuus ylityksissä on erilaisilla sijaiskuluilla, joissa ylitystä syntyi 230.000 euroa. Tätä ylitystä pystyttiin kompensoimaan osittain säästöillä muista henkilöstökuluista. Opetuksen järjestämisessä pyrittiin toimimaan niin, että sijaisuuksia aiheuttaneet muut poissaolot minimoitiin. Sijaisten palkkaaminen sairaspöissaoloihin on kuitenkin ollut välttämätöntä.

Palvelujen ostoissa ylitystä tuli n. 386.000 euroa, joka koostui pääosin asiantuntijapalveluhankinnoista (sairaalakoulujen tukijakso- ym. järjestelyt) 44.170 euroa, kouluruokailukuluista 84.000 euroa, koulukuljetuksista 40.000 euroa sekä ylityksessä ravitsemuskuluissa 46.000 euroa sekä muista pienem-

mistä ylityksistä. Sisäisissä kuluissa siirryttiin käytäntöön, jossa varhaiskasvatus siirtää järjestämänsä oppivelvollisten esiopetuksen kustannukset sisäisenä eränä perusopetuksen kustannuspaikalle. Tästä johtuen perusopetuksen kustannuksissa näkyy sisäisten koulutuspalveluiden tilikohdassa 55.000 euron ylitys.

Lukio

Lukion toimintakate oli 2 917 892 euroa. Toimintakate alittui 56 158 eurolla (1,9 %). Katteen alittumista selittävät tiukka taloudenpito ja ulkopuolisen rahoituksen merkittävä kasvu.

Tulot ylittyivät 36 897 eurolla (39,9 %). Tulojen kasvua selittää erityisesti oppimisen tuen ja ohjauksen kehittämiseen myönnetty 110 000 euron ulkopuolinen rahoitus. Hankeraha myönnettiin ajalle 1.1.2024-30.6.2025 ja sitä on jaksotettu 54 098 euroa edelleen vuodelle 2025.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toimintakate oli noin 47 000 euroa ylijäämäinen. Tämä johtui ensinnäkin siitä, että toimintatuotot toteutuivat noin 26 000 euroa arvioitua suurempina. Toimintatuotot toteutuivat lähes suunnitellusti varsinaisen toiminnan ja taiteen perusopetuksen osalta, mutta toteutuivat arvioitua suurempina erityisesti maksupalvelukoulutuksen osalta. Lisäksi laatu- ja kehittämisavustuksen jaksoitus vuodelta 2023 oli arvioitua suurempi.

Ylijäämäinen tulos johtui myös arvioitua pienemmistä henkilöstökuluista: Osa vakituisen henkilöstön kuluista jyvitetiin omarahoitusosuutena laatu- ja kehittämishankkeen kuluihin. Myös sairauspoissaoloja ja sitä myöten korvaavan opetuksen järjestämistarvetta oli arvioitua vähemmän. Lisäksi syyskauden alusta muuttunut opetustuntimäärä toteutui (tuntiopettajien osalta) arvioitua pienemmillä kustannuksilla.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden toimintatuotot olivat 23.027 euroa ja toimintakulut 1.274.737 euroa. Tuloja saatiin 33 % odotettua vähemmän, koska maksullisia tilavarauksia ei saatu odotetusti. Kirjasto ei myöskään saanut muita hankeavustuksia oma-toimikir-

jastoavustuksen lisäksi (summa 11. 000 euroa merkitty investointeihin, ei käyttötalous-menoihin). Kirjastopalveluiden kustannukset ylittyivät noin 5 % mikä johtuu pääosin ict-kustannuksista ja yleisestä kulujen noususta. Kirjastojen palkkakulut ylittyivät noin 10 % mikä selittyy budjetin kohtuuttomalla niukkuudella. kahden henkilötyövuoden jatkuva vaje on pyritty hoitamaan sisäisin järjestelyin. Eriliskorvattavaa työtä on minimoitu, samoin sijaiskustannuksia. Kirjastoaineistomääräraha pieneni n. 16 % edelliseen vuoteen verrattuna. Pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman hyvin e-aineistojen tuomia mahdollisuuksia, uusi Kansallinen e-kirjasto aloitti toimintansa huhtikuussa 2024.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden toimintakate oli 1,7 miljoonaa euroa. Toimintakate alittui talousarvioon verrattuna 485.000 eurolla, mikä johtui ennakoitua huomattavasti suuremmasta tulokertymästä. Toimintatuloja kertyi yli miljoona euroa, mikä on 400.000 euroa enemmän kuin arvioitiin. Tämä johtui kolmesta tekijästä: kotouttamistyöstä saaduista valtionavustuksista, ennakoitua suuremmista hanketuloista sekä hiukan kasvaneista liikuntatilojen tuloista. Valtion korvaus kotouttamistyöstä perustuu koko kunnan tekemään työhön, jota on tehty tiiviissä yhteistyössä etenkin sivistyspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kesken, mutta taloudellinen korvaus kohdistui vuonna 2024 kokonaisuudessaan vapaa-aikapalveluiden budjettiin. Vapaa-aikapalveluiden kehittämiskoordinaattori koordinoi kotouttamistyötä syksyyn 2024 saakka, minkä jälkeen vastuu on siirtynyt työllisyyspalveluille.

Vapaa-aikapalveluiden toimintakulut pysyivät alle budjetoidun tiukan taloudenpidon ja -seurannan johdosta. Talouden tiukkuudella oli kuitenkin seurauksensa: henkilöstön sijaiskuluissa ja tuntityöntekijöiden määrässä säästäminen lisäsi vakituisen henkilöstön kokonaisuormaa ja vaikutti heikentävästi työssäjaksamiseen. Henkilöstökuluissa ei voida enää jatkossa vastaavasti säästää.

Vapaa-aikapalvelut jakoi avustuksia kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöille 90.000 euroa.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus – HYPE

Osana kunnan talouden tasapainottamisohjelmaa toteutettiin palvelujen uudelleen järjestämistä, ja HyPen tulosityksikön työtehtävät sijoitettiin kuntaorganisaatiossa uusille paikoille: etsivä nuorisotyö uuteen nuorisopalvelujen yksikköön ja varhaisen tuen asiantuntijatyö henkilöstöhallintoon. Erityisnuorisotyöntekijän toimi oli lähes koko alkuvuoden täyttämättä, eikä sitä säästösyistä pystytty säilyttämään elokuussa aloittaneessa nuorisopalvelujen yksikössä. Vain palvelupäällikön tehtävä säilyi HyPen tulosityksikössä vuoden loppuun, eli tulosityksikön päätymiseen asti. Samoin tulosityksikön alaisuudessa toiminut Kouluturvallisuuden vahvistamisen hanke jatkui vuoden 2024 loppuun asti.

Sopeuttamistoimenpiteistä ja uudelleen järjestelyistä johtuen tulosityksikön katearvio pieneni edellisvuoteen nähden, ja toteutunut kate oli vielä hieman arvioitua pienempi: toimintakate oli 201.590 euroa, mikä alitti arvioitun 20.760 eurolla.

Toimintatuotot olivat 68.620 euroa eli 2.660 euroa arvioitua enemmän. Tämä johtui Kouluturvallisuushankkeelle jaksotetun tuoton arvioitua suuremmasta määrästä.

Toimintakuluja oli kaikkiaan 270.210 euroa. Näistä henkilöstökuluja oli 167.770 euroa, mikä alitti arvioitun noin 25.960 eurolla. Syynä olivat HyPen kustannuspaikoille kirjautuneet lomapalkkajaksotukset.

Palvelujen ostot, 36.460 euroa, ylittivät arvioitun 7.800 eurolla. Tähän vaikutti suurelta osin kunnan ja Laukaan seurakunnan yhteisen, sopimusperustaisen resurssin (kasvatussihteerin virka) arvioitua suuremmat kulut.

Aine- ja tarvikehankinnat (2.620 euroa) ylittyivät 1.000 eurolla, koska hankkeelle kirjattuja MAPA-koulutusten koulutusmateriaalia hankittiin arvioitua enemmän. Myös HyPen sisäiset vuokratulot ylittyivät 1.050 euroa ollen yhteensä 63.360 euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Sivistyspalveluiden hallinto

Hallintopalveluiden tuleva kehitys vaikuttaa tasaiselta. Muutokset tulevat enimmälti tulosyksiköiden muutosten kautta. Kun tulosyksiköt muuttavat ja kehittävät toimintaansa, vaikuttaa se heidän tuen tarpeeseensa. Tuki suunnitellaan yhteistyössä tulosyksiköiden kanssa. Keskeisin muutos v. 2024 verrattuna tulee olemaan HYPE:n toimintayksikön yhdistyminen hallinnon toimintayksikköön. Tämä vaikuttaa henkilöstömäärään yhden HTV:n verran, ja tuo mukanaan HYPE:n kautta toteutuvan toiminnan kulut.

Varhaiskasvatus

Viime vuosina alle 3-vuotiaiden lasten määrä varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt merkittävästi. Alle 3-vuotialle varattava henkilöstömitoitus on erilainen kuin yli 3-vuotiaille lapsille ja näin ollen tämä näkyy myös kustannuksissa ja hoitopaikkojen täyttämässä. Hoitopaikkoja on määrällisesti vähemmän koska alle 3-vuotiaiden lakisääteinen mitoitus ei mahdollista samaa määrää kuin yli 3-vuotiaille. Alle 3-vuotiaiden hoitopaikkatarvetta on seurattava myös jatkossa. Samaten perheiden palveluntarpeet ovat viime vuosina kasvaneet. Varhaiskasvatuksen osallisuusaste on viime vuosina noussut, ja sen arvioidaan tulevina vuosina nousevan. Samaa aikaan varhaiskasvatuksen henkilöstösaatavuus on muuttunut haastavammaksi. Varahenkilöjärjestelmän kehittäminen edelleen turvaa toimintaedellytykset myös näissä haastavissa tilanteissa.

Varhaiskasvatuspalveluissa on tärkeää myös jatkossa olla tarjolla erilaisia palveluvaihtoehtoja vastaamaan perheiden palvelujen tarvetta. Palvelujen tarvetta ja riittävyttä tarkastellaan alueellisella tasolla huomioiden lapsilukumäärien ja palveluntarpeiden kehitys. Viime vuosina on ollut nähtävissä tukea tarvitsevien lasten määrällistä kasvua. Tähän on tärkeää kohdentaa myös jatkossa riittäviä resursseja turvaamaan lapsille riittävät varhaisen tuen, sekä kasvun ja oppimisen tuen palvelut. Myös sähköisiä palveluja on tarpeen kehittää tulevien vuosien aikana. Palvelut ovat verkossa myös tulevaisuudessa ja niiden käyttö yleistyy.

Perusopetus

Laukaassa on nähtävissä myös valtakunnallisesti vaikuttava syntyvyyden lasku ja oppilasmäärän väheneminen, joka näkyy tulevien 5-6 vuoden aikana niin, että koulunsa aloittaa joka vuosi n. 100 lasta vähemmän, kuin viimeisten 5-6 vuoden aikana. Tämä huomioidaan myös henkilöstö- ja virkarakennesuunnittelussa. Sen sijaan luokkien 7-9 opetuksen järjestämisessä tulee huomioida yläkoulujen oppilasmäärän lisääntyminen vielä lähivuosina. Ongelmalliseksi on osoittautunut edelleen muuttoliikkeen vaikutuksen huomioiminen oppilasmäärässä, ja tämän takia taloussuunnitteluunkin vaikuttava tarvittavan opetuksen määrän suunnittelun ennakointi on haastavaa, ja saattaa johtaa kesken vuotta tehtäviin talousarvion muutosesityksiin.

Usean vuoden aikana tapahtunut menojen karsinta ja kohdentaminen vain välttämättömään, sekä pandemia-ajan aiheuttamat jäljet oppimisessa sekä oppilaiden hyvinvoinnissa aiheuttavat painetta henkilöstön työhön ja mitoitukseen, sekä oppimateriaalien ja kaluston uusimiseen. Näissä on merkittävästi tarvetta lisäresursseille tulevina vuosina. Toisaalta kouluun tulevien ikäluokkien pieneminen alkaa näkyä, ja toiminta on sopeutettava sen mukaisesti.

Erityinen haaste tulee olemaan syksyllä 2025 voimaan tuleva perusopetuslain ja opetussuunnitelman muutos, jossa oppilaiden saaman tuen järjestelmä uudistuu läpikotaisin. Se tulee aiheuttamaan myös tarvittaviin resursseihin painetta, vaikka muutos on luvattu valtion toimesta korvata kunnille osana valtionosuuksia. Kokonaisuuden toimeenpano tulee olemaan myös aikataulullisesti haasteellinen vuonna 2025, koska opetussuunnitelman muutokset on julkaistu helmikuun alussa 2025, ja niitä pitäisi toimeenpanna sekä toiminnallisesti että resurssien puolesta jo elokuussa 2025.

Lukio

Lukiokoulutuksen valtakunnallinen opetussuunnitelma haastaa lukioita tiivistämään yhteistyötään työelämän ja erityisesti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Yhteistyön täysimittainen

käynnistäminen ei ole mahdollista ilman lukiokoulutukselle lisättäviä opetusresursseja.

Valtakunnallinen opetussuunnitelma korostaa generisten taitojen merkitystä tulevaisuuden taitoina ja edellyttää niiden huomioimisen osana lukiokoulutusta. Generisten taitojen merkitys korostuu erityisesti työelämän kiihtyvässä muutoksessa.

Opetussuunnitelmassa korostetaan myös aiempaa tiiviimpää yhteistyötä oppiaineitten välillä. Uudistuksen tarkoituksena on, että opiskelija hallitsisivat oppiaineiden sisältöjen lisäksi aiempaa vahvemman yleissivistyksen, kestäväen tulevaisuuden rakentamisen edellytykset sekä paremmat jatko-opintovalmiudet. Tavoitteeseen päästään oppianerajat ylittävällä työskentelyllä. Oppiainerajat ylittävä yhteistyö tarkoittaa myös sitä, että yksittäisillä opetusryhmillä on samanaikaisesti apunaan useampia opettajia opetusresursseineen.

Kolmas uuden opetussuunnitelman ja säädetyn lukiolain asettama velvoite on opiskelijoiden aiempaa yksilöllisempi oppimisen tuki ja ohjaus. Velvoitteeseen ei ole mahdollista vastata ainoastaan ulkopuolisella lisärahoituksella, varsinkin, jos rahoitus loppuu. Opiskelijoiden yksilöllisiin oppimistarpeisiin vastaaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä niin opetusresurssin kuin myös henkilöstön lisäystä.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistojen toiminnan rahoitukseen valtakunnallisesti kohdistuvat leikkaukset vaikuttavat toiminnan laajuuteen tulevaisuudessa. Erityisesti valtion rahoitus uhkaa vähentyä, mikä luo painetta opetustuntimäärän vähenemiseen ja sitä myöten kurssitarjonnan supistumiseen. Suppeampi kurssitarjonnan myötä opistojen rooli harrastus- ja hyvinvointia edistävänä ja ennaltaehkäisevänä toimijana on vaarassa heikentyä. Toisaalta kansalaisopistoilla voi olla tulevaisuudessa aiempaa vahvempi rooli työelämäpalvelujen toteuttajina sekä maahanmuuttajien kotouttamista tukevien palvelujen tuottajina.

Laukaan kansalaisopistossa pyritään säilyttämään monipuolinen ja erilaisia tarpeita huomioiva kurssitarjonta resurssien sallimissa rajoissa, sekä panostamaan vahvasti toiminnan kehittämiseen. Kansalaisopiston kehittämissuunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma määrittävät osaltaan kehittämisen suuntaa.

Keskeinen tekijä tulevassa kehityksessä on tiivis yhteistyö lähialueen muiden kansalaisopistojen ja vapaan sivistystyön oppilaitosten kanssa. Yhteistyö jatkuu vahvasti Lievestuoreen Setlementin/kansalaisopiston kanssa tavoitteena saada uusia asiakkaita Laukaan alueen kansalaisopistotoiminnan pariin. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä Keski-Suomen alueen opistojen kanssa yhteisiin hankkeisiin tavoitteena säilyttää vapaan sivistystyön toiminta vahvana vähenevistä resursseista huolimatta.

Valtakunnallisesti vahva suuntaus on, että kansalaisopistoissa hankittu yksilön osaaminen halutaan tehdä näkyväksi työelämässä ja koulutusjärjestelmässä, ja sen vuoksi tunnistaa ja tunnustaa. Tiedot saavutetusta osaamisesta on ollut mahdollista kirjata kansalliseen Koski-tietovarantoon noin neljän vuoden ajan. Opintojen tunnistaminen ja tunnustaminen vaativat oppilaitokselta kurssien osaamisperusteista laadintaa sekä arviointia ja sitä myöten taloudellista resurssia. Jotta uudistus olisi taloudellisesti mahdollista toteuttaa myös Laukaassa, Laukaan kansalaisopiston tavoitteena on osallistua alueen opistojen yhteisiin kehittämishankkeisiin osaamisperusteisen kehittämistyön käynnistämiseksi.

Kirjastopalvelut

Keski-kimppa- ja PiKe-toiminta on yhteistyön keskiössä. Toiminnan pohjana on Keski-kirjastojen yhteistoimintasopimus: yhteinen strategia ohjaa toimintaa eli kunnilla on yhteinen aineisto- ja asiakastietokanta, verkkokirjasto, kirjastokortti ja käyttö säännöt sekä kuljetuspalvelu. Yhteinen visuaalinen ilme on kirjastojen hyödynnettävissä. Keski-Suomen ja Pirkanmaan alueellinen kehittämistehtävä on Tampereen kaupunginkirjastolla.

Kirjasto kehittää osaamistaan tulevaisuuteen suuntaavasti ja ottaa käyttöön uusia teknologioita sekä palvelu- ja toimintamalleja, mikä tarkoittaa lähivuosina esimerkiksi uuden kirjastojärjestelmän hankinnan selvittämistä, Keskin yhteisen chatbotin käyttöönottoa sekä mediasivistyssuunnitelmaa Pike-yhteistyönä. Yhteinen kokoelmapolitiikka päivitetään sekä kehitetään yhteistä kokoelmatyötä. Vahvuutena ovat yhteistyön tuomat edut ja säästöt.

Laukaan kirjaston kehittämissuunnitelma 2027-2031 päivitetään vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä. Kirjaston henkilöstöresurssin riittävyys on taattava, jotta voimme suorittaa lakisäateistä tehtäväämme.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut on uudistunut monella tapaa viime vuosien aikana, ja tulevien vuosien tavoitteena on keskittyä uuden perustoiminnan rakentamiseen kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluissa. Vuonna 2024 tapahtuneet nuorisopalveluiden uudistaminen ja Vattipajan lakkauttaminen sekä alkuvuodesta 2025 tapahtuva liikuntapaikkojen hoidon yhtiöittäminen muuttavat merkittävästi vapaa-aikapalveluiden kokonaisuutta.

Leppäveden liikuntapuistoon valmistuneen Hirviareenan toimintasuunnitelman rakentaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on lähivuosien merkittävimpiä haasteita. Palvelujen digitali-

soiminen, saavutettavuuden ja viestinnän kehittäminen sekä seurantatiedon kerääminen palvelutarpeen arvioimiseksi ovat pitkäjänteistä työtä vaativia muutosprosesseja, joiden työstämistä jatketaan. Työtä ohjaa edelleen talouden tasapainottamisohjelman mukaiset tavoitteet.

Palvelujen tarve vapaa-ajan toimialalla on selvässä kasvussa. Ennaltaehkäiseville hyvinvointipalveluille on suuri tarve monessa eri ikäryhmässä. Yhteistyön kehittyminen eri toimijoiden, kuten hyvinvointialueen, järjestöjen ja yritysten kanssa on avainasemassa monessa palvelukokonaisuudessa. Rajapinnoilla riittää työtä tuleviksi vuosiksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus – HYPE

HyPen tulosyksikön päätyttyä, HyPen budjetti haajaantui eri hallintokuntiin ja tulosyksiköihin. Etsivän nuorisotyön budjetti siirtyi vapaa-aikapalvelujen alle nuorisopalveluihin ja erityisasiantuntijatyön henkilöstöhallintoon. Hyvinvointityölle on 1.1.2025 alkaen oma kustannuspaikka suoraan sivistyspalvelujen hallinnon alla. Kyseiselle kustannuspaikalle kohdentuvat hyvinvointityöstä vastaavan palvelupäällikön henkilöstökulut, kunnan ja Laukaan seurakunnan yhteisen kasvatussihteerin viran sopimusperusteiset kulut sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön toiminnalliset kulut, sisältäen myös Laukaan perhekeskustoiminnan sopimusperusteiset kulut, joista isoimpana kuluna kunnan sisäinen vuokraisuus perhekeskuksen tiloista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sivistyspalvelut ovat hyvin pitkälle tarkkaan säädeltyjä. Toimintaa ohjaavat erilaiset lait ja asetukset sekä valtakunnallisesti määrätyt varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat. Laukaan kunnan hallintosääntö ja sivistyslautakunnan päätökset ohjaavat päätöksentekoa. Palvelualueen esimiesten tehtäviin sisältyy valvontatehtävät ja se, että toiminnassa noudatetaan lakia ja asetuksia sekä hyvää hallintotapaa. Kaikki viranhaltijapäätökset, salaisia päätöksiä lukuun ottamatta, tuodaan tiedoksi sivistyslau-

takunnalle, joka osaltaan suorittaa sisäistä valvontaa. Ulkoista valvontatehtävää toteuttavat mm. aluehallintovirastot.

Työsuojelun toimintaohjelman mukaiset riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet ovat turvallisen toiminnan perustana. Samoin läheltä piti-tilanteet dokumentoidaan ja lähetetään palvelualueen esimiehille. Näitä seurataan mm. työsuojelutarkastuksilla.

Hallintopalveluiden riskit sijoittuivat ja rajoittuivat lähinnä Kuntalan väistötilojen toimivuuteen. Hallintopalveluiden toimintaan kohdistuvat riskit ovat inf-

rastruktuurin toimintahäiriöistä johtuvat toimintakatkokset. Hallintopalveluiden taloudelliset riskit ovat pieniä, sillä toimintatuotot ja menot ovat ennakoitavissa. Hallinto- ja taloussuunnittelija irtisanoutui v. 2020, hallinto- ja talouspäällikkö irtisanoutui 2021 vuoden lopulla, ja näitä virkoja ei ole täytetty, vaikka sivistyspalveluiden hallinnonalan henkilöstö- ja tehtävämäärä on lisääntynyt jatkuvasti. Perusopetuksen opetuspäällikön tehtävä muutettiin suunnittelijan viraksi, ja suuri osa virkavastuu-tehtävistä siirtyi sivistysjohtajalle. Henkilöstön väheneminen hallinnossa on tuottanut säästöjä, mutta tehtävien määrän säilyessä ennallaan tai kasvassa tämä aiheuttaa riskejä hallinnon toiminnan ruuhkautumiselle.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta merkittävimpiä riskejä ovat sairauspoissalot ja merkittävästi hankaloitunut henkilöstösaatavuus. Kaikkia vakituisia tai määräaikaisia vakansseja ei olla saatu täytettyä suunnitellusti. Erityisesti kelpoisuusehdot täyttävien varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien saatavuus on ollut haastavaa. Tehtäviin on palkattu määräaikaisesti ei-kelpoisia henkilöitä enintään vuodeksi kerrallaan, tämä pitkään ja laajemmin jatkuessaan muodostaa pedagogista osaamisvajetta yksikköön vaarantaen varhaiskasvatuslain mukaisten tavoitteiden toteuttamisen. Haastavan henkilöstösaatavuuden vuoksi myös esihenkilöiden työpanos suuntautuu henkilöstöjärjestelyihin yhä enemmän.

Varhaiskasvatuksessa tehdään jatkuvaa sisäistä riskien arviointia ja hallintaa sekä valvontaympäristöstä nousevia kehittämistoimenpiteitä päivittäen ohjeita ja toimintamalleja säännöllisesti.

Lasten tarvitsema tuki erilaisten tuen tarpeiden vuoksi on viime vuosina noussut. Tämä näkyy lisääntyneinä henkilöstöressurssien tarpeina, jotta turvallisuus varhaiskasvatuksen lapsiryhmissä voidaan turvata ja lapsille järjestää tarkoituksenmukaista tukea. Lasten tukeen on kohdistunut viime vuosina myös lakimuutoksia ja niitä on tulossa myös vuoden 2025 aikana, jotka vaikuttavat resursointiin ja resurssin riittävyteen.

Perusopetuksen taloudellinen riskienhallinta keskittyy kuukausittaiseen talouden toteuman seurantaan, jota toteutetaan muutaman kuukauden välein myös lautakunnan toimesta. Havaittuihin poikkeamiin puututaan, syyt selvitetään ja tarvittaessa reagoidaan toimintaa muuttamalla tai tekemällä talousarviomuutosesityksiä.

Toiminnallinen riskienhallinta perustuu siihen, että kaikki lakisääteiset ja muut tarvittavat suunnitelmat ja varautumisjärjestelyt ovat ajan tasalla. Niitä seurataan ja arvioidaan vuosittain niin, että koulut tekevät toiminnastaan kokonaisvaltaisen toimintasuunnitelman, jonka hyväksyy sivistyslautakunta, ja lukuvuoden päättyessä toimintasuunnitelman toteutumisen arvioinnit, jotka hyväksyy sivistyslautakunta. Arviointitietoja käytetään seuraavan vuoden toimintasuunnitelman pohjana.

Tukea tarvitsevien lasten määrä on noussut viime vuosina, tähän on vastattu kehittämällä rakenteita ja tarvittavin henkilöstöresurssein. Erityisen riskin muodostaa vuonna 2025 tapahtuva oppimisen tuen järjestelmän uudistus. Tätä on tärkeää kehittää myös tulevana vuosina.

Lukiokoulutuksen järjestämiseen liittyvistä riskeistä keskeisin on kuntatalouden tiukkuus. Taloudellinen tilanne näyttyy Laukaassa siten, että valtakunnallisen opetussuunnitelman mukainen opetustarjonta ei ole mahdollinen. Opetustarjonnan suppeus vaarantaa muun muassa laukaalaisten nuorten onnistumisen ylioppilaskirjoituksissa ja vaikeuttaa korkeakouluasteelle pääsyä.

Lukion valtakunnallinen opetussuunnitelma edellyttää myös tiivistä yhteistyötä yliopisto- ja korkeakouluasteen kanssa, muiden koulutustarjoajien kanssa sekä yhteistyötä elinkeinoelämän ja työelämän kanssa. Mikään näistä velvoitteista ei tällä hetkellä täyty ilman ulkopuolista rahoitusta.

1.8.2025 voimaan astuva lukiolaki ja uusi päivitetty opetussuunnitelma korostavat oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestämisen velvoitetta. Tähän velvoitteeseen koulutuksen järjestäjän on niin ikään vastattava.

Koulutuksen järjestämiseen liittyvistä riskeistä on edellisten lisäksi syytä mainita koulu yhteisöä kohtaavat hätätilanteet ja uhkat. Tällaisia lukiokoulutuksen sujuvuuteen vaikuttavia asioita ovat esimerkiksi koronan kaltaiset epidemiat. Mahdollisiin uhkisiin valmistaudutaan opetushenkilöstöä ja opiskelijoita perehdyttämällä. Lisäksi poikkeavista opetusjärjestelyistä ja esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten koejärjestelyistä tiedotetaan pikimmiten.

Kansalaisopisto toteuttaa säännöllisesti sisäistä riskien hallintaa ja arviointia toiminnassaan. Lakisääteisen turvallisuussuunnitelman lisäksi esimerkiksi opettajien turvallisuusohjeet päivitetään lukuvoosittain ja opetuksessa käytettävistä kemikaaleista pidetään ajantasaista luetteloa.

Keskeinen riskitekijä on toiminnan rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset. Kurssitarjonnan supistuminen heikentää opiston roolia harrastus- ja hyvinvointia edistävänä ja ennaltaehkäisevänä toimijana kunnassa ja myös mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen heikentyvät. Riskejä pyritään hallitsemaan suunnittelemalla mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta käytettävissä olevilla resursseilla sekä mahdollisella kurssitarjonnan keskittämällä.

Myös osaamisperusteisuuden sekä muun laajemman ja pidemmän aikavälin kehittämisen toteuttamiseen tarvitaan riittäviä taloudellisia resursseja. Niiden toteuttaminen ei voi pidemmän päälle jatkua vain ulkopuolisella rahoituksella.

Kansalaisopiston toiminnan järjestämiseen vaikuttavia muita riskejä ovat äkilliset kriisi- ja uhkatilanteet ja niihin varautuminen. Tilanteita pyritään hallitsemaan ja vähentämään mm. sopeuttamalla toimintaa tilanteeseen soveltuvaksi.

Kirjasto toteuttaa toiminnassaan säännöllisesti sisäistä riskien hallintaa ja arviointia. Lakisääteisen turvallisuussuunnitelman lisäksi kirjaston sisäiset työohjeet kattavat myös turvallisuuden.

Keskeisin riskitekijä on toiminnan niukka talous ja niukat mahdollisuudet ulkoiseen rahoitukseen. Palvelun supistuminen heikentää kirjaston hyvinvointitoimijaroolia kunnassa ja kuntalaisten mahdollisuutta elinikäiseen oppimiseen. Toiminnan tarkalla

suunnittelulla ja keskittämällä pyritään korjaamaan niukan talouden tuomaa tilannetta. Pitkän aikavälin kehittäminen vaatii riittävät taloudelliset resurssit. Uhka- ja kriisitilanteisiin pyritään valmistautumaan ennalta ja kirjasto on merkittävä toimija mahdollisissa kriiseissä (tilat, aineistot, tiedotus, henkilöstön tietotaito).

Vapaa-aikapalveluiden voimakkaaseen uudistamiseen ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen sisältyy monenlaisia riskejä. Päälimmäisenä on henkilöstön jaksaminen, muutosvalmius ja osaamisen kehittäminen. Henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen on panostettava, jotta palveluja voidaan kehittää. Henkilöstön hyvinvoinnin seuranta ja tukemista toteutetaan yhteisin kyselyin henkilöstöhallinnon kanssa sekä ennen kaikkea arkipäivän vuorovaikutuksessa. Kouluttautumista tuetaan olemassa olevien resurssien puitteissa mahdollisimman paljon. Sopeuttamistoimien myötä on varauduttava vastaamaan myös monenlaisiin kuntalaisten reaktioihin. Koska kaikkien toimenpiteiden tarkkoja vaikutuksia on vaikea ennustaa, sisältyy sopeuttamistoimiin myös merkittäviä taloudellisia riskejä. Talouden seurannan on oltava entistä tiiviimpää ja monipuolisempaa ja sen on yhdistyttävä entistä paremmin seuranta- ja arviointitiedon keräämiseen sekä tarvekartoituksiin. Muutosvalmiutta on oltava jatkuvasti. Riskienhallintaa kehitetään kunnan yleisen ohjeen mukaisesti.

Lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksessa eli Hy-Pessä on noudatettu kunnan yleisiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksia sekä tulosyksikön omaa turvallisuus- ja varautumissuunnitelmaa. Perhekeskuksen toimitilalla on pelastussuunnitelma kaikkien käyttäjien saatavilla ja henkilöstöä perehdytetty sen käyttöön tasaisin väliajoin.

Työhön liittyvät turvallisuusriskit on huomioitu työn käytännön järjestelyissä, kuten tilajärjestelyt, työparityö. Työntekijöille on tarjottu työssä tarvittavaa turvallisuuskoulutusta.

Tautiriskit on huomioitu huolehtimalla hygieniasta ja huomioimalla työtiloihin sopivat asiakasmäärät. Etätyöskentely on mahdollistettu tarttuvien tautien ehkäisyssä sekä työskentelyrauhaa vaativien tehtävien hoitamisessa.

Työntekijöiden jaksamisen ja hyvinvoinnin tukena on hyödynnetty esihenkilötyön ohella Laukaan kunnan varhaisen puuttumisen mallia, työnohjausta, työterveyshuollon sekä työsuojelun tarjoamia palveluja. Työntekijöitä koskettaneet muutokset ovat korostaneet jatkuvan sisäisen riskien arvioinnin ja

hallinnan tärkeyttä. Henkilöstöä koskevia muutoksia on tehty tiiviissä yhteistyössä eri hallinnonalojen ja tulosyksiköiden kanssa työntekijöitä vahvasti osallistaen. Tällä on pyritty turvaamaan paitsi työn sujuvuus myös työntekijöiden työssä jaksaminen ja työhyvinvointi.

Graafit

Varhaiskasvatus

Tunnusluvut	TP2022	TP2023	TA2024	TP2024
0-6 vuotiaat lapset kunnassa. Kuntarekisteri –Efficatietojärjestelmä	1518	1420	1450	1434
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä *	1027	1012	1020	1050
- % 0-6 vuotiaista	67,6%	71%	70%	73%
- kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	555	611	630	628
- yksityisessä ostopalveluissa	41	36	38	32
- palvelurahalla	431	365	352	390
Esiopetus yhteensä	208	185	183	192
- kunnallisessa esiopetuksessa	107	113	112	122
- yksityisessä ostopalvelussa	8	6	6	5
- palvelurahalla esiopetuksessa	93	66	65	65
Kerhotoiminta 2-5v, palveluraha	60	47	50	-
Lasten kotihoidon tuki, lapsia 31.12	206	229	240	193
Muille kunnille myydyt varhaiskasvatuspaikat	8	13	15	17

Muilta kunnilta ostetut varhaiskasvatuspaikat	7	3	5	4
---	---	---	---	---

Perusopetus

Oppilaskohtaiset kustannukset	TP 2021	TP 2022	TP2023	TA 2024	TP 2024
Perusopetuksen oppilasmäärä luokat 1-9, tilastointipäivä/syyskuu.	2822	2842	2873	2820	2823
Vuosiviikkotunnit	5078	5303	5433	5233	5432
Koulujen esiopetuksen oppilaiden määrä tilastointipäivä/syyskuu	94	87	42	40	36
Esiopetuksen kustannukset euroa/esiopetuksen oppilas	6941	8970	16366	11820	4735
Kuljetusoppilaiden määrä	959	1018	986	980	970
Koulukuljetuskustannukset euroa / kuljetusoppilas	1792	1799	2104	2173	2286
Kiinteistömenot euroa / oppilas	2098	2929	2326	3646	3565
Ruokapalvelumenot euroa / oppilas	590	588	663	701	730
Vuosiviikkotuntien määrä/oppilas	1,80	1,85	1,89	1,86	1,92
Kustannukset / vuosiviikkotuntia	5813	4859	5311	6278	6148
Perusopetuksen kustannukset euroa / oppilas	9029	9066	10045	11433	11680

Lukio

Opiskelijakohtaiset kustannukset	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024
Opiskelijamäärä	269	281	286	287
Kurssien määrä (kokonaiskehys)	385	419	412	400
Kurssit/opiskelija	1,43	1,49	1,47	1,45
Kiinteistömenot euroa/opiskelija	2315	2566	2498	3997
Ruokapalvelumenot euroa/ opiskelija	398	442	488	534
Kustannukset euroa/opiskelija	8252	8556	8906	10285

Kansalaisopisto

KANSALAIPOISTON SUORITTEET (käyttötalous)	TA 2024	TP 2024
Vaikuttavuusnäkökulma		
KANSALAIPOISTON SUORITTEET		
Opetustunnit yhteensä	5300	5600
Kurssilaisten määrä	2350	2631
Asiakasnäkökulma		
Opintoryhmien määrä	200	238
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	12	11
Prosessinäkökulma		
VO=valtionosuus (valtionosuustunnit)	250.000	259.599
Käyttökustannukset/ opiskelija (VO huomioiden)		174 (75)
Kustannukset/oppitunti (VO huomioiden)		82 (35)
Taiteen perusopetus		
Vaikuttavuusnäkökulma		
Opetustuntien määrä	600	669
Kurssilaisten määrä	190	219
Asiakasnäkökulma		
Opintoryhmien määrä	19	21
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	10	10
Prosessinäkökulma		
Käyttökustannukset/ opiskelija		52
Kustannukset/oppitunti		17

Kirjasto

KIRJASTO	TP2023	TP2024
Kirjastokäynnit	150 100	190 586
Aukiolotunnit	16 178	16 178
Lainautapahtumat	323 094	295 763
Lainajat	6666	6588
Lainat / asukas	17	16
E-aineistojen käyttökerrat	47 993	43 563
Käyttäjäkoulutusten määrä	143	81
Tapahtumat	152	57
Kirjastoaineisto, kpl	99 068	99 032
Vuosihankinta, kpl	4102	3306
Bruttomenot / asukas (€)	66	69
Aineistomenot / asukas (€)	5	4

Vapaa-aikapalvelut

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Vapaa-ajan palvelut				
Henkilökunta: vakinaiset	16,7	10,5	14,3	11,77
Määräaikaiset: nuorisotalon ohjaajat, iltavalvojat, latujen ajajat, liikunnanohjaajat	37	36,72	30	13
Kesätyöntekijät, uimaopettajat, leiri- ja urheiluohjaajat	88	48	30	32
Järjestö avustukset/määrä	26	26	30	34

Jaetut avustukset (€)	81.817	98.000	90.000	90.000
Terveysliikunta: osallistuneet/määrä	13 900	13 640	12 000	14 600
Leirit: osallistuneet/määrä	530	572	300	396
Uimakoululaiset, urheilu- ja kerhotoiminta/käyntikerrat sekä kyläillat ja järjestöpalaverit	2 100	2461	1500	700
Vapaa-ajan tilapalvelut				
Liikuntasalit: käyttövuorot/viikko	248	289	320	272
Kuntosalit: käyntikerrat/vuosi	19 000	41 722	30 000	40 074
Multamäen leirikeskus: käyttöpäivät/vuosi	190	195	310	237
Nuorisopalvelut				
Vapaa-aikatalot: käyttökerat/nuorisotoiminta/vuosi	7 300	7650	8000	6 000
Käyttökerrat, muut/vuosi		2642	800	850
Työpajatoiminta	5000	7000	4500	4000

Investoinnit

Sivistystoimen tieto- ja viestintätekniikan laitteisiin varattu investointiraha 50.000 euroa käytettiin tarpeen mukaisesti kokonaisuudessaan. Ylitystä tuli 575 euroa. Määrärahalla hankittiin TVT- ja AV-laitteistoa kouluille sekä parannettiin tietoliikenneyhteyksiä ja kaapelointeja.

Koulujen piha- ja leikkivälineiden investointirahaa 30.000 euroa ei käytetty vuonna 2024. Investointien suhteen käytetään tarkkaa tarveharkintaa ja niitä toteutetaan usein muiden muutostöiden yhteydessä. Vuonna 2024 koulujen piha-alueilla ei toteutettu muutostöitä, joten investointirahaa ei käytetty. Tuleville vuosille investoinneille kuitenkin on selkeä tarve Kuhaniemen, Vehniän ja Sydän-Laukaan koulujen pihatöissä sekä eri päiväkodeilla, ja investointivaraus on syytä pitää talousarviossa.

Leppäveden liikuntapuiston rakentaminen jatkui suunnitelman mukaisesti. Alueelle valmistuivat kunnan investointeina yleisurheilukenttä ja hiihtostadion, tenniskentät, kuntoportaat ja leikkipuisto. Sisääntuloporttia ei edistetty. Matalan kynnyksen ulkoilureittien ja hiihtolatujen suunnittelu aloitettiin, samoin liikuntapuiston yhteyden parantaminen Metsoreitille. Maisemointia ja oleskelualueita kehitettiin osana kokonaisuutta.

Pääkirjaston korjaus- ja muutostyöt saatiin toteutettua. 220.000 euron investointirahasta käytettiin 168.000 euroa. Hankkeessa tehtiin peruskorjauksia pääkirjastolle, lisättiin viihtyisyyttä sekä hankittiin omatoimikirjastojärjestelmä suunnitelman mukaisesti.

Kokonaisuudessaan sivistyspalveluiden investointeihin varatuista 568.000 eurosta käytettiin 495.000 euroa.